

Koncepce řízení a rozvoje Muzea města Brna, příspěvkové organizace.

Krédo:

Navázat na vše dobré z minulosti, tradici spojit s výzvami 21. století, implementovat pozitivní tuzemské a zahraniční zkušenosti ze světa muzeí a galerií, nestavět vzdušné zámky, ale realisticky využívat veškerého potenciálu, který Muzeum města Brna nabízí.

Hlavní poslání

Muzeum města Brna, jehož zřizovatelem je Statutární město Brno, má výjimečné postavení mezi brněnskými kulturními institucemi a příspěvkovými organizacemi dominantní postavení. Jako součást systému muzeí, galerií a dalších institucí, které se věnují péči o kulturní dědictví na území České republiky, má vliv a přesah daleko za hranice druhého největšího města. Jeho postavení umocňuje datum, kdy bylo rozhodnuto o jeho zřízení (1900) i brzy následující datum otevření (1904). Má velmi široký záběr – od odborného, vědeckého poslání, přes sbírkotvornou činnost, pořádání kulturních akcí, přednášek, vydávání časopisu a dalších publikací až po nabídku stálých a časově omezených expozic a to hned v několika objektech, z nichž jeden je světově proslulou památkou UNESCO (Vila Tugendhat) a druhý je národní kulturní památkou (hrad Špilberk).

Hlavními cíli a posláními Muzea města Brna musí zůstat důraz na vysokou kvalitu péče o spravovaný sbírkový fond, jeho rozšiřování, dokumentování, odborné zpracování a ochranu, jakož i navazující zpřístupňování těchto kulturních pokladů veřejnosti, prezentování a popularizace sbírek všemi možnými způsoby a zpřístupňování výsledků výzkumu prostřednictvím publikování, výuky, muzejních výstav, programů i metodik.

Palčivým problémem a proto prioritou k řešení v nejbližším časovém horizontu zůstává možnost adekvátního uložení sbírek v depozitářích. Zamýšlená výstavba nového účelového objektu v původně uvažované lokalitě Brně – Černovicích se přes předložení nákladů výstavby a potřebných vybavení v komparaci s institucemi, které vybudovaly srovnatelné depozitáře nedlouho předtím (Národní galerie, Muzeum hl. města Prahy, Umělecko průmyslové muzeum, Národní technické muzeum) bohužel neposunulo. Adekvátní podmínky pro uložení sbírkových předmětů bohužel neposkytují ani aktuálně využívané prostory v areálu nemocnice ve

Vyškově. Nouzové využití nezměnilo svůj status od roku 2012. Místo vyřešení se nejnověji objevila komplikace na bázi majetko-právních vztahů. Část pozemků, na nichž provizorně využívaný objekt stojí a pozemky, které spolu s ním jsou organizaci svěřeny, je v duplicitním vlastnictví města Brna a dalších vlastníků, především soukromých osob.

Resumé: Bezodkladně bych zahájil jednání ohledně obou výše zmíněných variant a to jak s vedením Statutárního města Brna, tak s majiteli pozemků ve vyškovské nemocnici, případně vedením radnice ve Vyškově se snahou brzy věc vyřešit. Paralelně je třeba hledat další řešení pro případ, že by v obou zmíněných nenastal posun a nejevily se jako reálné.

Nové výzvy

Jako zcela zásadní úkol vnímám rehabilitaci Arnoldovy vily nacházející se v těsném sousedství vily Tugendhat. O její záchranu a další odpovídající využití jsem bojoval již jako zastupitel a radní MČ Brno – sever, v době, kdy v ní sídlila nejstarší brněnská Mateřská škola, která tam však ze statických důvodů a celkového neutěšeného stavu vily i zahrady měla končit. (viz moje texty věnované tématu uvedené v popularizačních článcích v bulletinu Severník a Brněnském Metropolitánu). Obavy o další osudy vily vedly k jejímu zpmátnění. Díky podpoře tzv. norských fondů a po řadě administrativních opatření se Arnoldova vila stane Centrem dialogu s dalším potřebným zázemím, expozicí k dějinám architektury 19.-21. století a její nejbližší okolí a propojení zahrad se sousedními vilami přívětivým místem pro všechny návštěvníky architektonických klenotů v sousedství a Černých Polích. Významnou architekturu Černých polí a sousedního sídliště Lesná, zvaného „brněnská Tapiola“ je třeba v součinnosti s Magistrátem města Brna a MČ Brno sever propojit naučnou stezkou s interaktivními cedulemi, speciálními mapami zvýrazňujícími architekturu 20. století. Pojednání o těchto památkách, jejich stavitelích, majitelích a jejich osudech se musí stát důležitou součástí regionálních dějin, které by v souladu s moderními trendy měly být důležitou součástí výuky dějepisu na základních a středních školách. V rámci podpory činnosti Muzea města Brna a cestovního ruchu s ním spojeného se zasadím o to, aby na památkové lokality v Černých Polích bylo adekvátně upozorňováno již při vjezdu do města Brna. Jako rodilý „Černopolák“, který tam dosud bydlí, vidím právě na těchto pracovištích velkých potenciál rozvoje Muzea města Brna.

Velkou výzvou je rekonstrukce nejpohodlněji dostupné památky spravované Muzeem města Brna, Měnínské brány. V případě umístění jakékoliv expozice by zde měla být explicitněji zdůrazněna její unikátnost, totiž, že je jedinou z pěti městských bran. Stálá expozice hraček by

zde mohla mít alternativu ve výstavě retro hraček a spotřebního zboží případně spojeného s instalací expozice „Jak se bydlelo a žilo v Brně ve 20. století“.

Velkým závazkem jsou údaje o stoupající návštěvnosti Muzea města Brna (před pandemií COVID 19). Tato čísla je nutné nejen udržet, ale vnímám, že má Muzeum potenciál ještě je zvednout. S odvážnějších a již před časem diskutovaných plánů bych chtěl znovu důrazně oživit diskusi o snadnějším přístupu pro seniory a handicapovaných na hrad Špilberk. Je mi jasné, že nalézt možné řešení v souladu s památkáři, ochránci přírody a dalšími bude velmi těžké, ale právě mezi aktivními seniory se dá počítat s největším nárůstem potencionálních návštěvníků. Tímto řešením by mohly být eskalátory, citlivě zakomponované do parku. Tyto příklady máme i v řadě dalších památných měst a míst, která jsou hůře dostupná, např. v italském Assisi nebo Orvietu apod. Expozice na hradě Špilberk považuji za velmi kvalitní, zejména do té k dějinám města Brna pravidelně vodím studenty Pedagogické fakulty a všude ji doporučuji k návštěvě. Vzhledem k 21. století je však i v hradních expozicích třeba pokročit s jejich interaktivitou, v případě přehledu proměn brněnských staletí v souladu s trendy výuky dějepisu zdůraznit 20. století a jeho dopady na Brno. Velice si cením kulturních aktivit, které se na Špilberku odehrávají, hodlám v nich pokračovat a rozšířit je. S odkazem na seznam svých organizačních a publikačních aktivit jsem schopen na Špilberk přenést mezinárodní odborné konference, dnes velmi populární U3V, učitelské semináře spojené s následnou prohlídkou vybrané expozice i přednášky špičkových popularizátorů vědy (prof. Čornej, doc. Koldinská aj.). Opět mohu odkázat na rozsáhlé organizační zkušenosti s pořádáním těchto akcí, které byly vždy hodnoceny jako vysoce profesionální, návštěvnicky úspěšné a umožňující spolupráci různých institucí. Brno má řadu partnerských měst, ale dosud nemá žádný prostor, který by na ně upozorňoval a zval Brňany tam a občany partnerských měst do Brna. Spolupráce muzeí těchto měst by nabídla skvělou platformu. V dějinách města Brna se objevila řada osobností, některé republikového, některé evropského významu. Pravidelně jsou oceňováni další a další Cenou města Brna. Je to rovněž námět na výstavu, případně zřízení pamětní síně apod. Za atraktivní a didakticky velmi podnětnou považuji alespoň časově omezenou instalaci expozice papírových modelů hradů, zámků a dalších památek v pojetí deset století architektury (před cca 20 lety to bylo součástí velké výstavy o Rudolfovi II. v Praze). Muzeum města Brna je ideálním prostorem proto, aby si mohl každý návštěvník uvědomit výjimečnost Brna (viz článek Mileny Flodrové: Co máme v Brně, co jinde nemají v knize, jejíž jsem editorem). Nepřímou, ale důležitou podporu Muzea města Brna by mělo přinést obnovení běžeckého závodu na Špilberku, která by mohla být „Cenou Muzea města Brna. Nepochybně by se jednalo o

atraktivní soutěž, která by hrad Špilberk i Muzeum města Brna dostala více do povědomí Brňanů a dalších Jihomoravanů.

Samozřejmostí mi je spolupráce s dalšími muzei, kulturními a společenskými institucemi. Všechna muzea velkých měst, centrální muzea, ale i regionální muzea Jihomoravského kraje jsem navštívil a s řadou jejich představitelů již dříve spolupracoval v rámci různých konferencí, seminářů, výstav apod. Úzkou spoluprací a kooperací především na odborném, ale i popularizačním poli chci zavést rovněž s archivy, zejména s Archivem města Brna, Moravským zemským archivem, univerzitními archivy aj. Užší spolupráci bych chtěl mít s Masarykovou univerzitou, především s Filozofickou a Pedagogickou fakultou a jejich ústavu a katedrami. Tato spolupráce by se měla realizovat v přípravě výstav, konferencí, seminářů, přednášek, exkurzí, ale také přípravě a realizaci nejrůznějších grantů a projektů. Promítnout by se měla také v pestřejším okruhu přispěvovatelů odborných článků do časopisu Forum Brunense, vydávaným Muzeem města Brna. V dnešní době je třeba myslet na impact časopis, jeho pozici v databázích apod.

Jako učitel s téměř třicetiletou praxí budu usilovat o co největší spolupráci, propojení a podporu praktického poznávání na základních a středních školách, především gymnáziích a to v souladu s platnými Rámcovými vzdělávacími programy (které jsou aktuálně pozměňovány). Muzeum a škola je stěžejní téma a vzhledem k počtu žáků a učitelů je v tom obrovský návštěvnický potenciál.

Velice rád bych využil svých zkušeností z práce v celostátní soutěži SVOČ (Studentská vysokoškolská odborná činnost) a SOČ (Středoškolská odborná činnost). Ve druhé zmíněné prestižní soutěži zasedám v porotě oboru historie 20 let (několik posledních let jako předseda) a zviditelnění Muzea města Brna by nepochybně napomohlo pořadatelství obou těchto sledovaných soutěží.

Do strategie Muzea města Brna chci přispět také svými znalostmi a zkušenostmi v oboru cestovní ruch. Dosáhl jsem v něm uznání i výsledků, mám know-how nejen ze znalosti tuzemských atraktivit, ale i ze zahraničí (např. o tzv. brněnské kartě jsem v komunální politice mluvil mnohem dříve, než byla zavedena).

Jako historik jsem se podílel na projektu NAKI Vzdělávací role Národního památkového ústavu: Edukace jako klíčový nástroj zkvalitnění péče o kulturní dědictví České republiky. Tyto praktické zkušenosti a znalost realizace projektu na některých hradech a zámcích České republiky bych rád přenesl i na Špilberk. Jedním z ambicióznějších záměrů je vybudovat

v rámci Muzea města Brna moderní edukační centrum, které by zásadně prohloubilo spolupráci se základními, středními školami i fakultami humanitního, především uměnovědného zaměření.

Buissines plán, finanční a personální strategie

Vzhledem k tomu, že jsem poměrně podrobně obeznámen se Státním rozpočtem, včetně kultury, stejně tak s rozpočtem města Brna, považoval bych se nerozumné a neseriózní slibovat vzdušné zámky. Vzhledem k dopadu pandemie COVID je zřejmé, že se financí nebude dostávat v potřebné míře napříč oblastmi a obory. Za úspěch v nejbližších letech budu považovat, když se podaří udržet zdroje bez výraznějších škrtů a výkyvů. Více než kdy jindy bude nutné pozornost zaměřit na projekty a granty, což souvisí zároveň s personální strategií. Při vhodné vnitřní metodice mají odborní pracovníci muzea vysoký potenciál přinášet do rozpočtu instituce prostředky z účelových programů (GA ČR, NAKI, projekty V4, OP, VK), ať už jako řešitelé nebo jako partneři jiných kulturních či akademických institucí. Naprostá většina z uvažovaných projektů by umožnila nejen lepší finanční ocenění zaměstnanců, ale také provozní prostředky do Muzea, které umožní inovaci přístrojového vybavení i možnost rozšíření škály aktivit jednotlivých pracovišť (mezinárodní spolupráce, studijní cesty pracovníků, účasti na mezinárodních konferencích, sympoziích a výzkumných cestách, další posílení knihovního fondu, přístup do různých důležitých databází apod.)

Představu o personálním zabezpečení mám velmi dobrou. V minulosti jsem s řadou pracovníků Muzea města Brna spolupracoval (v rámci seminářů pro učitele, na knize Brno v proměnách staletí a při dalších akcích). Vzhledem k předpokládanému nárůstu agendy, zejména v souvislosti s převzetím Arnoldovy vily, je nutné personální posílení organizace. Vedle všech funkčních a potřebných útvarů je třeba v souvislosti s potřebami doby posílit oblast digitalizace.

Vzhledem ke své předchozí a dosavadní práci bych rád využil ve prospěch Muzea města Brna svých kontaktů a rozšířil seznam jeho sponzorů.

Závěr

Muzeum města Brna má velký potenciál proměnit se v jednu z nejvýznamnějších muzejních ústavů v republice, který se bude profilovat jako vědecká, kulturní a veřejná instituce. Kvalitní expozice, dokumentační, prezentační, popularizační a vědecká činnost zůstanou zachovány, výše zmíněné cíle, podněty a návrhy muzeum posílí a zatraktivní. Tak, aby bylo chloubou města Brna a radostí jeho obyvatelům i návštěvníkům, tak jak si to kdysi přáli ti, kteří ho zakládali.